

A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe*

Preambulum

A hivatalos statisztikai tevékenység a tájékoztatást és a társadalom általános tájékozottságát statisztikai adatok nyilvánosságra hozatalával szolgáló, a tényekre alapozott döntéshozatalt támogató, törvényben szabályozott közfeladat.

Célja, hogy jó minőségű statisztikai információk nyilvánosságra hozatalával valósághű, tárgyilagos képet adjon a társadalom, a gazdaság, a környezet állapotáról és annak változásairól, a közvélemény, a gazdasági szervezetek – beleértve a pénzügyi piacokat –, az állami szervezetek, önkormányzatok, a civil szervezetek, a tudományos tevékenységet végzők, a média szereplői, az Európai Unió intézményei, valamint további nemzetközi szervezetek számára.

A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexének (továbbiakban: Kódex) célja, hogy elősegítse, magas színvonalon egységesítse Magyarországon a hivatalos statisztika fejlesztésében, előállításában, közzétételében részt vevő valamennyi hazai szervezetben e közfeladat ellátását. A Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjainak (továbbiakban: statisztikai szervezetek) a hivatalos statisztikai tevékenységet a hazai igényekre figyelemmel kell ellátniuk, melynek során a *hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény (továbbiakban: Stt.)* rendelkezéseinek meg kell felelniük. Továbbá amennyiben európai statisztika fejlesztésével, előállításával, közzétételével is foglalkoznak, úgy az Európai Statisztikai Rendszer (ESR) működési szabályaira¹, illetve az ENSZ Közgyűlésének a Hivatalos Statisztika Alapelveiről szóló deklarációjára tekintettel kell tevékenységük során eljárniuk. Az európai statisztikákat fejlesztő, előállító, közzétevő szervezeteknek mindenkor meg kell felelniük az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexében lefektetett elveknek.

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat mindenkori tagjai (továbbiakban: statisztikai szervezetek) magukra nézve kötelező érvénnyel fogadják el a Kódexben foglalt iránymutatásokat. Célul tűzik ki a Kódexben foglalt elveknek, ismérveknek való lehető legteljesebb megfelelést. Feladatukat úgy látják el, hogy a hivatalos statisztika hatóköre találkozzon a felhasználói igényekkel, a hivatalos statisztika fejlesztése, előállítása és közzététele magas színvonalon történjen, s a statisztikai termékek mindenki számára érthetőek legyenek. Mindezen célok elérése érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezik magukat a hivatalos statisztika minőségének közös, folyamatos és koordinált javítása és a megfelelés szintjének jogszabályon alapuló, rendszeres értékelése mellett.

A Kódex minden alapelvéhez különböző ismérvek tartoznak, melyek megvalósítandó követelményeket fogalmaznak meg a statisztikai szervezetek számára, így az elv általános leírását részletes tartalommal töltik meg. Az ismérvek határozzák meg azokat a gyakorlati elvárásokat, megfelelési követelményeket, melyek minél teljesebb megvalósítására a statisztikai szervezetek közösen elkötelezik magukat. Az ismérvek szintjén kerül értékelésre a Kódex adott elvének történő megfelelés az akkreditáció, illetve az időközönkénti auditok során.

A statisztikai szervezetek elfogadják egységesen érvényes alapfeltételként, hogy a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja csak olyan szervezet lehet, amely közfeladatai ellátásának részeként

1. előállít, közzétesz hivatalos statisztikai adatokat és fejleszti e tevékenységének módszertanát;
2. hivatalos statisztikai tevékenységét elkülöníti a szervezet más jellegű tevékenységeitől, biztosítja a hivatalos statisztikai tevékenység és az azt végzők szakmai függetlenségét és megteremti ennek szabályozási garanciáit;

---

* A Kódex szövegének jelen tervét a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület (NSKT) a 2017. június 7. napján tartott szavazáson egyhangúlag támogatta.

¹ Az európai jogi kereteket alapvetően az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2009. március 11-i **223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet** szabályozza.

3. hivatalos statisztikai tevékenységét szabályozottan és átláthatóan látja el;
4. továbbá a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi e tevékenységének eredményét.

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat e közfeladat ellátásában részt vevő tagjai akkreditáltják hivatalos statisztikai tevékenységüket, melynek keretében megvizsgálásra és 5 évente felülvizsgálatra kerül a Kódex elveinek történő megfelelésük szintje². Az akkreditációra és a Hivatalos Statisztikai Szolgálatra vonatkozó szabályokat a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény és a 2017. évi ..... Kormányrendelet tartalmazza.

A Kódex e szemléletnek megfelelően olyan általános, stratégiai jellegű alapelvekre épül, mint a szakmai függetlenség, a pártatlanság és objektivitás, a felhasználó-központúság és a Hivatalos Statisztikai Szolgálat koordinált és együttműködésen alapuló működése. Az alapelvek az operatív működést átható szemléletmódot képviselik, egyben keretet adnak a Hivatalos Statisztikai Szolgálat főtevékenységének, a statisztikai adatelőállítási folyamatnak, melynek eredményeként statisztikai termékek állnak elő. A Kódex kifejti a statisztikai adatelőállítási folyamatra, annak fő támogató szakmai tevékenységeire (pl. minőségmenedzsment, adatvédelem), valamint a statisztikai adatelőállítási folyamat eredményeként előálló statisztikai termékekre vonatkozó elveket. A statisztikai adatelőállítási folyamat megvalósításának a minőségét olyan működési feltételek befolyásolják, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat egészének képességei, illetve a működés hatékonysága.

Az ismérvek tartalmi leírásaiban foglalt alapvető elvárásokon túl további jó gyakorlatok, módszerek, eljárások is létezhetnek. Ezeket a megoldásokat a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban és a nemzetközi gyakorlatban tapasztaltak alapján a Hivatalos Statisztikai Szolgálatra irányadó ajánlások fogják tartalmazni a későbbiekben. Ezeket a jó gyakorlatokat a statisztikai szervezetek közösen rendszerezik, illetve bővítik, és lehetőségeik szerint alkalmazhatják, bevezethetik azokat a feladatellátásuk színvonalának további javítása érdekében.

---

² Hivatkozással az Stt. 6.§-ban foglaltakra, a Magyar Nemzeti Bank akkreditáció lefolytatása nélkül a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Önértékelés keretében vizsgálja a Kódexben foglalt elveknek való megfelelését és ennek alapján a szükséges fejlesztésekről intézkedési tervet készít.

A HIVATALOS STATISZTIKAI SZOLGÁLAT MŰKÖDÉSI ALAPELVEI

Alapvető fontosságú elvek, melyek szükségesek a Hivatalos Statisztikai Szolgálat hosszú távú céljainak, fejlesztési irányainak és szerepének, működési kereteinek meghatározásához és az együttműködés biztosításához.

1. elv: Szakmai függetlenség

2. elv: Pártatlanság, objektivitás

3. elv: Felhasználó-központúság

4. elv: Koordináció és együttműködés

MEGFELELŐ SZERVEZETI ERŐFORRÁSOK ÉS KÉPESSÉGEK

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat meghatározott működési kereteinek, a működés folyamatosságának biztosításához szükséges azon elv, mely a minőségileg és mennyiségileg megfelelő erőforrások folyamatos rendelkezésre állására, fejlesztésére fókuszál.

5. elv: Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

HATÉKONY MŰKÖDÉS

Az erőforrásokkal optimálisan gazdálkodó szervezet hatékony működését biztosító elv.

6. elv: Hatékony működés

STATISZTIKAI ADATELŐÁLLÍTÁSI FOLYAMAT ÉS TÁMOGATÓ SZAKMAI FOLYAMATOK

A statisztikai adatelőállítási folyamatra vonatkozó, valamint az azt közvetlenül támogató szakmai tevékenységekhez köthető elvek.

7. elv: Minőség iránti elkötelezettség

8. elv: Megalapozott módszertan

9. elv: Adatvédelem

STATISZTIKAI TERMÉKEK

A statisztikai adatelőállítási folyamat eredményeként előálló termékekre vonatkozó legfontosabb elvek.

10. elv: Relevancia

11. elv: Pontosság és megbízhatóság

12. elv: Időszerűség és időbeli pontosság

13. elv: Koherencia és összehasonlíthatóság

14. elv: Hozzáférhetőség és érthetőség

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési alapelvei

Alapvető fontosságú alapelvek, melyek szükségesek a Hivatalos Statisztikai Szolgálat hosszú távú céljainak, fejlesztési irányainak és szerepének, működési kereteinek meghatározásához és az együttműködés biztosításához.

1

Szakmai függetlenség

A hivatalos statisztika szakmai függetlenségét a statisztikai feladatellátás, a feladatot ellátó személyek és a statisztikát érintő szakmai döntések függetlensége biztosítja.

Ismérvék

1.1. Hivatalos statisztikát olyan szervezetek vagy szervezeti egységek állítanak elő, melyek hivatalos statisztikai tevékenysége független bármely politikai–szakpolitikai irányítási szervezettől vagy szervezeti egységtől, valamint a magánszektor szereplőitől.

A hivatalos statisztikai tevékenység, mint közfeladat szakmailag független ellátása a szervezetre vonatkozó jogszabályban, alapító okiratban, vagy a Szervezeti és Működési Szabályzatában (SZMSZ) megjelenik egy vagy több konkrét szervezeti egység feladataként.

1.2. A hivatalos statisztikáért felelős vezető szakmai döntéseinek függetlenségét a szervezet biztosítja.

A hivatalos statisztikáért felelős vezető a módszertanok, standardok, eljárások kiválasztásáért egyszemélyben felelős. Széttagoltan, a szervezetben több helyen ellátott hivatalos statisztikai feladatok esetében a szervezet valamelyik, legmagasabb szintű szakmai vezetőjének feladatai között és felelősségi körében szerepel a hivatalos statisztikai feladatok ellátása is. Ezt a felelősséget a szervezet SZMSZ-e írja elő.

1.3. A hivatalos statisztikai feladatot ellátó (a funkcióért felelős) személyek a hivatalos statisztikák fejlesztése, előállítása és közzététele szempontjából függetlenek.

A hivatalos statisztikáért felelős vezető- figyelemmel a jogszabályban megfogalmazott kötelezettségekre- a statisztikai adatfelvételek tartalmáról, a módszertani fejlesztésekről, változtatásokról, a tájékoztatási program tartalmáról, a statisztikai termékek közzétételéről kizárólag statisztikai szakmai szempontok alapján hoz döntést. A döntést sem explicite, sem implicite nem befolyásolják politikai vagy más érdekcsoportok, események.

A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikát a tudományos függetlenség tiszteletben tartásával fejlesztik, állítják elő és teszik közzé, olyan objektív, szakszerű és átlátható módon, amely valamennyi felhasználó számára biztosítja az egyenlő bánásmódot.

Ismérvék

2.1. A hivatalos statisztikákhoz történő egyidejű hozzáférés biztosított és megkülönböztetéstől mentes. Az előzetes hozzáférés esetei szabályozottak.

A hivatalos statisztikai információkhoz valamennyi felhasználó egyidejűleg férhet hozzá. Előzetes hozzáférés belső szabályozás alapján, indokolt esetben és nagyon szűk körben adható. A hivatalos statisztikai információkhoz előzetesen hozzáférők körét és a hozzáférés terjedelmét nyilvánosságra kell hozni.

2.2. A hozzáférhetőség szabályozása nyilvános.

Minden felhasználó számára egyértelmű és átlátható, hogy milyen feltételekkel és csatornákon fér hozzá a hivatalos statisztikákhoz. A közzétételi időpontok előre megismerhetőek. A térítéses adathozzáférés díjtételei, módjai, feltételei nyilvánosak. A hivatalos statisztikai adatokhoz való hozzáférést kizárólag az egyedi adatok védelme érdekében lehet korlátozni.

2.3. A publikált adatok körét, a statisztikai adatelőállítás folyamatát és az adatok közzétételi módját kizárólag statisztikai szakmai döntések határozzák meg; a statisztikai közlemények kizárólag szakmailag, módszertanilag megalapozott kijelentéseket tartalmaznak.

A hivatalos statisztikák összeállítása pártatlan és tárgyilagos szakmai döntéseken alapul. Kizárólag statisztikai szakmai szempontok alapján lehet döntést hozni az adatok közzétételének tartalmáról, formájáról, időzítéséről.

2.4. A hivatalos statisztikai közlemények tartalma és megjelenítése elválik az intézmény egyéb közfadataitól és azok ellátása során tett nyilatkozataitól, intézkedéseitől.

A statisztikai szervezetek által közzétett hivatalos statisztikai publikációk időben és fizikailag is elválnak a szervezet egyéb (pl. politikai vagy hatósági) tartalomközléseitől. Az elektronikus formában megjelenő hivatalos statisztikai közleményeket a szervezet a honlapján a statisztikai közlemények számára elkülönített felületen, illetve a hivatalos statisztikai cél kiemelésével jeleníti meg.

A hivatalos statisztikákat fejlesztő, előállító, és azokat közzetevő statisztikai szervezetek működésének középpontjában a felhasználói igények állnak. A statisztikai szervezetek a felhasználói igények maximális kiszolgálására törekednek, ennek érdekében statisztikai adatfelvételeik tervezésénél a felhasználói igényeket figyelembe veszik. A felhasználók elégedettségét rendszeresen mérik, az eredményeket kiértékelik és a hivatalos statisztikai információk körét és a kapcsolódó szolgáltatásokat ezt figyelembe véve fejlesztik. Mindemellett biztosított a lehetőség a felhasználókkal való párbeszédre a közérdek maximális kiszolgálása érdekében.

Ismérvék

3.1. A statisztikai szervezetek törekednek a felhasználók és igényeik megismerésére, dokumentálására.

A statisztikai szervezetek lépéseket tesznek annak érdekében, hogy megismerjék a hivatalos statisztikai információk legfontosabb felhasználói köreit, egymástól elkülöníthető csoportjaik sajátos jellemzőit és igényeit, továbbá dokumentálják azokat.

3.2. A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusan és rendszeresen mérik, értékelik, az eredményeket kommunikálják, valamint felhasználják.

A statisztikai szervezetek rendszeresen mérik, illetve nyomon követik felhasználóiknak a statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét, melynek során törekszenek arra, hogy az elégedettségmérésekkel ne terheljék túl a felhasználókat. A mérésekről nyilvánosan is elérhető összefoglalót készítenek, valamint szervezetükön belül is kommunikálják az eredményeket. Az összefoglaló az eredmények összegzése mellett tartalmazza a felhasználók igényeinek teljesebb kiszolgálását célzó fejlesztési intézkedéseket is.

3.3. A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket.

A statisztikai szervezetek törekednek a ki nem szolgált felhasználói igények, valamint a változó igények megismerésére, és ezeknek megfelelően az új igények statisztikai adatfelvételekbe történő beépítésére, illetve a felvételek szükség szerinti egyszerűsítésére, átalakítására, megszüntetésére.

3.4. A felhasználókkal való párbeszéd különböző kommunikációs csatornákon biztosított.

A statisztikai szervezetek lehetőséget biztosítanak a felhasználókkal való párbeszédre: a felhasználók el tudják érni a statisztikai szervezeteket, valamint a statisztikai szervezetek tájékoztatást tudnak nyújtani a felhasználókat érintő legfontosabb kérdésekben.

A statisztikai szervezetek között számos, működési háttérben, szervezeti viszonyaiban, funkcióiban eltérő intézmény található. Mindezen szervezeti eltérések ellenére a hivatalos statisztika feladatait azonos szakmai elvek alapján kell ellátni, melyhez minden szereplő számára elérhető, magas színvonalú, megosztott szakmai tudást és a párbeszéd lehetőségét kell biztosítani. A KSH, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat koordinációjáért felelős intézmény, szervezett kereteket biztosít a vélemények, nézőpontok, igények Hivatalos Statisztikai Szolgálaton belüli megvitatására, összehangolására a szinergiák kihasználása érdekében.

Ismérvék

4.1. A statisztikai szervezetek szorosan együttműködnek egymással.

Mielőtt önálló fejlesztéseket indítanának, illetve a hivatalos statisztika elméleti módszereit, a statisztikai adatelőállítás folyamatát vagy a tájékoztatási eszközök, felületek fejlesztéseit érintő szervezeti és szakmai döntéseket hoznának, a statisztikai szervezetek áttekintik a rendelkezésre álló, létező megoldásokat, jó gyakorlatokat. Megosztják tapasztalataikat, aktívan használják a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban működő konzultációs lehetőségeket, igénybe veszik a felkínált szakmai támogatást, és harmonizált megoldások kialakítására törekednek a Szolgálaton belül. Hatósági, szabályozási funkcióikból eredő egyéb adatközléseikről, adattovábbításukról tájékoztatják egymást, amennyiben ez a hivatalos statisztikai feladatellátással kapcsolatban szükséges és releváns.

4.2. A statisztikai szervezetek a Kódex alapelveinek betartása mellett koordinálják és felügyelik a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett háttérintézményeik munkáját.

A statisztikai szervezetek részt vesznek a szakmai harmonizációt célzó folyamatokban. A koordináció révén közösen kialakított álláspontokat, intézkedéseket dokumentáltan érvényre juttatják az irányításuk, felügyeletük alá tartozó azon egyéb szervezetek körében, amelyeket bevontak a hivatalos statisztikák fejlesztésébe, előállításába, közzétételébe, és gondoskodnak a hivatalos statisztikát érintő követelmények és információk megosztásáról.

4.3. A statisztikai szervezetek a korszerű statisztikai ismereteket, megszerzett tudásanyagot megosztják egymás között a szakmai fejlődés minél hatékonyabb elősegítése érdekében.

A statisztikai szervezetek támogatják a korszerű tudásanyag széles körű megosztását. Ennek elősegítésére, amilyen mértékben a rendelkezésre álló erőforrások lehetővé teszik, közös képzéseket, tudásmegosztó programokat szerveznek, melyekről egymást rendszeresen tájékoztatják. A statisztikai szervezetek aktívan részt vesznek nemzetközi tudásmegosztó programokon, képzéseken, és az ott elsajátított ismereteket továbbadják egymás számára, hogy ezáltal magasabb minőségben szolgálják ki a felhasználók igényeit és magasabb minőségű termékeket és szolgáltatásokat nyújtsanak számukra.

4.4. A statisztikai szervezetek összehangolt álláspontot képviselnek a nemzetközi szakmai kérdésekben.

Az európai uniós, illetve más nemzetközi szervezeti tagságból fakadó, hivatalos statisztikai tevékenységet érintő és kötelezettséget jelentő feladatok szakmai előkészítésének, végrehajtásának és ellenőrzésének koordinálása, a képviselendő tárgyalási álláspontok előkészítése és összehangolása, továbbá az egyeztetések eredményeinek hozzáférhetővé tétele (a 223/2009/EK rendelet 5. cikk (1), valamint a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény 4. cikk (4) b; pontja alapján) a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) feladata. A statisztikai szervezetek véleményükkel aktívan hozzájárulnak a közös álláspont kialakításához és támaszkodnak a KSH nemzetközi koordinációs tevékenységére. A statisztikai szervezetek a nemzetközi fórumokon szerzett információkat megosztják egymással.

4.5. A statisztikai szervezetek együttműködnek a nemzetközi adatátadások végrehajtása során.

Az Európai Unió és más nemzetközi szervezetek felé a hivatalos statisztikai tevékenység körében teljesített adattovábbításokról a statisztikai szervezetek tájékoztatják a Központi Statisztikai Hivatalt, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat koordinációját ellátó intézményt. A hivatalos statisztika körébe tartozó adatátadások lebonyolításával kapcsolatos fejlesztési intézkedések hazai szintű összehangolása a KSH feladata. A nemzetközi adatátadási gyakorlat tapasztalatait a statisztikai szervezetek megosztják egymással.

Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat meghatározott működési kereteinek, a működés folyamatosságának biztosításához szükséges azon elv, mely a minőségileg és mennyiségileg megfelelő erőforrások folyamatos rendelkezésre állására, fejlesztésére összpontosít.

5

Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

A hivatalos statisztikai tevékenységet is végző szervezet a Kódexben megfogalmazott elvárásoknak megfelelő minőségű tevékenység ellátása érdekében megfelelő minőségű és mennyiségű erőforrást tervez, különíti el és biztosít. Az erőforrásokat tudatosan tervezik, a megfelelőségüket, hatékony felhasználásukat és eredményességüket tényekre alapozva mérik, értékelik és kezelik. Megállapításaik alapján a szükséges intézkedéseket megteszik, a változó igényekhez igazítják feladatellátásukat, és szervezeti képességeiket a lehetőségeikhez mérten folyamatosan fejlesztik.

Ismérvek

5.1. A statisztikai szervezetek számára biztosítottak a pénzügyi erőforrások ahhoz, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység az elvárásoknak megfelelő színvonalon valósuljon meg.

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjai a pénzügyi erőforrásokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően tervezik és ellenőrzik. Ennek keretében a lehetőségekhez és a hivatalos statisztikai tevékenység elismert igényeihez megfelelően igazodva biztosítják az erőforrások felosztása során a hivatalos statisztikai feladatellátás pénzügyi fedezetét az érintett szervezeti egységek számára. Továbbá ellenőrzik a kiadásokat, hogy azok az előre megtervezett szervezeti költségvetés szerint alakulnak-e.

5.2. A statisztikai szervezetek biztosítják a megfelelő tudással, képességekkel és készségekkel rendelkező, megfelelő létszámú emberi erőforrást.

A statisztikai szervezetekben a hivatalos statisztikai tevékenység végzésére a feladatellátást biztosító létszámban rendelkezésre kell bocsátani a megfelelő tudással, szakmai ismeretekkel és képességekkel rendelkező munkaerőt.

5.3. A statisztikai szervezetek biztosítják munkatársaik számára a szakmai tudásuk és képességeik fejlesztéséhez szükséges képzést.

A statisztikai szervezetek gondoskodnak a hivatalos statisztikai tevékenységet ellátó munkatársaik folyamatos szakmai továbbképzéséről. Rendelkeznek a hivatalos statisztikai tevékenységet ellátó munkatársak részére egyéni továbbképzési tervekkel, melyek megvalósítása érdekében a statisztikai szervezetek összehangolják és lehetőségekhez mérten biztosítják a részvételt egymás képzési programjaiban.

5.4. A statisztikai szervezetek biztosítják az infrastrukturális, ezen belül az infokommunikációs erőforrások megfelelő mennyiségét és minőségét.

A statisztikai szervezeteknél a hivatalos statisztikai tevékenység megbízható módon történő ellátásához a szükséges minőségben és mennyiségben rendelkezésre állnak az informatikai, kommunikációs és egyéb infrastrukturális erőforrások. A szervezet fejlesztéseinek, beruházásainak tervezésekor figyelembe veszik a hivatalos statisztikai tevékenység igényeit is.

5.5. A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai tevékenység erőforrásait elkülönítetten jelenítik meg nyilvántartásaikban.

A statisztikai szervezetek olyan belső nyilvántartásokat vezetnek, amelyekből megállapítható a hivatalos statisztikai feladatok ellátásával összefüggő erőforrások nagysága, felhasználása.

Hatékony működés

Az erőforrásokkal optimálisan gazdálkodó szervezet működését biztosító alapelv.

6

Hatékony működés

Hatékony működés alatt általánosan az adott tevékenység során előállított outputok és előállításukhoz felhasznált erőforrások közötti optimális kapcsolatot értjük. A statisztikai szervezetek a szervezet céljainak szem előtt tartásával optimális mértékű erőforrás-ráfordítás mellett törekednek a lehető legjobb minőségű statisztikák előállítására.

Ismérvék

6.1. A statisztikai adatfelvételek tervezése során az adatszolgáltatói teher csökkentése, illetve a Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési hatékonysága érdekében az adatforrások felmérése és a statisztikai adatfelvételek ezek alapján történő rendszeres felülvizsgálata a hivatalos statisztikai tevékenység szerves része.

A statisztikai szervezetek az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program tervezése során a statisztikai adatfelvételek alkalmazott, illetve elérhető potenciális adatforrásait értékeli, és az értékelés eredménye alapján döntenek azok alkalmazásáról, tekintettel arra, hogy az adatszolgáltatókra háruló teher ezzel kapcsolatban indokolt és nem eltúlzott mértékű kell, hogy legyen. Az adatszolgáltatói terhek mérséklése érdekében a többszörös és indokolatlan információk begyűjtésének minimalizálására, más statisztikai szervezetekkel megvalósuló adatmegosztásra, másodlagos adatforrások, kiemelten a nem statisztikai célból az adminisztratív adatok statisztikai célú felhasználására és a statisztikai adatfelvételeket segítő elektronikus felületek kialakítására, modern technikai eszközök alkalmazására törekednek.

6.2. A statisztikai szervezetek egyensúlyra törekednek az elérni kívánt minőség, a felhasználandó erőforrások mennyisége és az adatszolgáltatói terhek nagysága között.

A statisztikai adatfelvételek tervezése során a minőségi elvárások optimális szintjét és a hozzá kapcsolódó erőforrások, terhek mennyiségét a statisztikai szervezetek előre tervezik és ellenőrzik azok egyensúlyát. A tervezés során megvizsgálják az elérhető eredményeket és azok várható hasznosulását, s annak tükrében értékelik a minőségjavító intézkedések szükségességét, hogy azokhoz képest nem aránytalan-e a felmerülő erőforrás-igény, illetve az adatszolgáltatói terhelés.

6.3. A statisztikai szervezetek az alkalmazott IT eszközöket a lehetséges mértékben harmonizálják.

A statisztikai szervezetek tagjai az erőforrások hatékony felhasználása, az alkalmazott statisztikai módszertan egységesítése és a statisztikai tájékoztatási tevékenységük fejlesztése érdekében közösen elfogadott optimalizálási normákat követnek. Összehangolják informatikai fejlesztéseiket, és törekednek a párhuzamosságok, azaz hasonló célt szolgáló, egymástól függetlenül végzett fejlesztések, egymást átfedő tevékenységek kiküszöbölésére oly mértékig, amennyire ez az egyes szervezetek saját informatikai infrastruktúrájának elsődleges céljait, belső felépítését és integritását nem veszélyezteti.

6.4. A statisztikai szervezetek a szakmai és támogató tevékenységeket megfelelően dokumentálják és vezetői eszközökkel nyomon követik a transzparencia és vezetői döntéstámogatás érdekében.

A jogszabályi előírásokban rögzített kötelező dokumentációs feladatokon túl a hivatalos statisztikai tevékenység szakmai és támogató folyamatait a szükséges adminisztrációs mértéken nem túllépve, a transzparencia jegyében hozzáférhető módon dokumentálják, hogy azok újra végrehajthatóak és korszerű vezetői eszközökkel monitorozhatóak legyenek a változtatás, beavatkozás érdekében.

Statisztikai adatelőállítási folyamat és támogató szakmai folyamatok

A statisztikai adatelőállítási folyamatra vonatkozó, valamint az azt közvetlenül támogató szakmai tevékenységekhez köthető alapelvek.

7

Minőség iránti elkötelezettség

A statisztikai szervezetek megfelelő működésének alapvető indikátora az általuk előállított hivatalos statisztikai információk jó minősége. Ennek érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezettek a statisztikai termékek és folyamatok minőségének rendszeres és szisztematikus tervezése, mérése, értékelése és fejlesztése (összefoglalóan: minőségmenedzsment) iránt. Ennek megvalósítását a szervezet lehetőségeit figyelembe véve minőségügyi keretrendszer, az azt szolgáló szervezeti, működési eljárások, normák támogatják.

Ismérvék

7.1. A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét nyilvánosan hozzáférhető keretrendszer definiálja.

A statisztikai szervezetek rendelkeznek olyan keretrendszerrel, amely támogatja a hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét. A keretrendszer nyilvánosan hozzáférhető.

7.2. A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti, működési szabályok támogatják.

A statisztikai szervezetek működési rendje, belső szabályozása egyértelműen meghatározza a hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjével összefüggő feladatokat, jogköröket és felelősségi rendet. Mindezek beazonosíthatóak a szervezeti működési rendben, amely meghatározza, hol és milyen keretek között foglalkoznak a statisztikai minőségmenedzsmenttel.

7.3. A statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik.

A statisztikai szervezetek rendszeresen tervezik a folyamatminőségre vonatkozó elvárásokat, mérik, értékelik a teljesülést és fejlesztik a statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségét. Megtervezik az elvárásokat, monitorozzák a statisztikai adatelőállítási folyamatokat és mérik a folyamatminőséget annak érdekében, hogy értékelni tudják, teljesülnek-e az elvárások. Amennyiben a statisztikai adatelőállítási folyamatok monitorozása közben hibát észlelnek, lehetőség szerint beavatkoznak a folyamatba, ezzel elkerülve a hibák begyűrzését a termékbe, befolyásolva a termékminőséget. Amennyiben a statisztikai adatelőállítási folyamatok megvalósulása utáni értékelés azzal zárul, hogy a magasabb folyamatminőség – és ennek eredményeképp termékminőség – érdekében a folyamatok fejlesztésére, áttervezésére van szükség, fejlesztési intézkedéseket tűznek ki, melyek megvalósulását monitorozzák.

7.4. A statisztikai adatelőállítási folyamat termékeinek minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik és a termékminőséget fejlesztik.

A statisztikai szervezetek rendszeresen tervezik a termékminőségre vonatkozó elvárásokat, mérik, értékelik a teljesülést és fejlesztik a termékek minőségét. Megtervezik, hogy mi az elvárásuk a termékminőséget illetően, majd a megvalósítás során mérést végeznek annak érdekében, hogy értékelni tudják, teljesülnek-e a termékminőségre vonatkozó elvárások. Amennyiben az értékelés azzal zárul, hogy a magasabb termékminőség érdekében fejlesztésre van szükség, úgy fejlesztési intézkedéseket tűznek ki, melyek megvalósulását monitorozzák.

7.5. A statisztikai termékekre vonatkozó minőségi információkat a felhasználók felé megfelelő módon kommunikálják.

A felhasználók információt kapnak, értesülnek a termékek minőségéről, ezzel elősegítve tájékozódásukat és döntéseik meghozatalát.

A minőség iránti elkötelezettségnek megfelelően a statisztikák megalapozott módszertanokra épülnek. A statisztikai szervezetek elkötelezik magukat, hogy a legjobb minőségű hivatalos statisztikai információk előállítására érdekében folyamatosan a legjobb módszertanokat fejlesztik és alkalmazzák a statisztikai adatelőállítási folyamatban.

Ismérvék

8.1. A statisztikai adatelőállítási folyamatban fejlesztett és alkalmazott módszertanok hazai, illetve nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz illeszkednek.

A statisztikai szervezetek a kötelező szakmai előírások mellett a bevett és széles körben elfogadott, tudományos alapokon nyugvó hazai és nemzetközi szakmai ajánlásokat alapul véve határozzák meg az általuk alkalmazandó módszertanokat és azokat érvényesítik a statisztikai adatelőállítási folyamatban.

8.2. A hivatalos statisztikai információk előállítása során alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentáltak, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

A statisztikai szervezetek a felelősségi körükbe tartozó szakstatisztikák előállításánál alkalmazott módszertanokat dokumentálják, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

8.3. A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak a hazai, illetve nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, dokumentáltak, és a felhasználók számára hozzáférhetőek.

A statisztikai szervezetek által végrehajtott minden statisztikai adatfelvétel tervezése során és az előállított tájékoztatási termékekben alkalmazott fogalmak definiáltak, és az erre vonatkozó információ az adatszolgáltatók és a felhasználók számára is hozzáférhető.

8.4. A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott statisztikai osztályozások definiáltak, a hazai és nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, és a nyilvánosság számára hozzáférhetőek.

A statisztikai szervezetek által végrehajtott minden statisztikai adatfelvétel tervezése során és az előállított tájékoztatási termékekben alkalmazott statisztikai osztályozás definiált, és az erre vonatkozó információ az adatszolgáltatók és a felhasználók számára is hozzáférhető.

8.5. A statisztikai adatfelvételek tervezését, a statisztikai adatelőállítási folyamatot az adatfelvételi célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják.

A statisztikai szervezetek által végrehajtott statisztikai adatfelvételek lehetőség szerint felvételi keretekre épülnek. A felvételi keretek minősége és a keret által elérhető sokaságról rögzített információk köre dokumentált. A keret kiválasztása a statisztikai adatfelvétel céljához illeszkedően történik a minőségi, hatékonysági és az esetleges mintakoordinációs szempontok figyelembevételével.

8.6. Az adatrevíziók dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető.

A statisztikai szervezetek a statisztikai adatelőállítási folyamat részeként tervezett és nem tervezett adatrevíziókat hajtanak végre. A tervezett revíziók időzítésére vonatkozó információ, továbbá mind a tervezett, mind a nem tervezett revíziók módszertani leírása dokumentált, és az információk a felhasználók számára is hozzáférhetőek.

9

Adatvédelem

A statisztikai szervezetek a statisztikai célból kezelt egyedi adataik védelmét a vonatkozó jogszabályi feltételeknek megfelelően biztosítják. Ennek érdekében a szervezet az adatvédelmet szolgáló jogi, működési, módszertani és informatikai biztonsági szabályokat fejleszt és alkalmaz teljes működése során.

Ismérvek

9.1. A statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét megfelelő működési szabályok garantálják.

A statisztikai szervezetek rendelkeznek a statisztikai adatvédelmi szabályokat meghatározó belső működést, illetve informatikai biztonságot szabályozó eszközökkel, amelyek részletesen kitérnek az adatvédelmi tevékenység felelősségi rendjére és működési kereteire. Statisztikai célból kezelt egyedi adatokhoz a statisztikai szervezeteken belül kizárólag azok a személyek férhetnek hozzá, akik az adott statisztikai adatelőállítási folyamatban az egyedi adatok használatával megvalósuló tevékenységben részt vesznek, elvégzéséért felelősséggel tartoznak, megfelelő adatvédelmi ismeretekkel rendelkeznek és írásban nyilatkoztak a statisztikai adatvédelmi szabályok betartásáról.

9.2. Az adatok védelmét felfedés elleni védelmi módszertanok biztosítják.

A statisztikai szervezetek minden, a nyilvánosság számára hozzáférhető hivatalos statisztikai információt felfedés elleni védelem szempontjából megvizsgálják, és szükség szerint, megalapozott módszertanokra támaszkodva, megfelelő módon védenek.

9.3. A statisztikai célból kezelt adatok védelmét szabályozott, informatikai biztonsági munkafolyamatok és azok technológiai fejlődéssel lépést tartó, folyamatosan karbantartott eszközei és szabályai garantálják.

A statisztikai szervezetek informatikai biztonsági politikával és informatikai biztonsági szabályzattal, hatékony IT védelmi rendszerrel és az informatikai biztonságért felelős személlyel rendelkeznek. A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai információkat a szervezet más rendszereitől elkülönülten kezelik. A statisztikai célból kezelt adatokhoz való hozzáférés célhoz kötötten történik. Az informatikai biztonság szintjét a szervezet a rá vonatkozó jogszabályok és a rögzített eljárásrendjében foglaltak szerint folyamatosan ellenőrzi.

9.4. A statisztikai célból kezelt adatok védelmét megfelelő fizikai biztonsági eszközök és intézkedések biztosítják.

A statisztikai szervezetekben a statisztikai célból kezelt adatokhoz való hozzáférést fizikai, technikai biztonsági eszközök garantálják.

Statisztikai termékek

A statisztikai adatelőállítási folyamat eredményeként előálló termékekre vonatkozó legfontosabb elvek.

10

Relevancia

A statisztikai szervezetek releváns információkat gyűjtenek és tesznek közzé, amelyek olyan jelenséget írnak le vagy mérnek, amelyek alkalmasak valamely alapvető társadalmi, gazdasági, illetve környezeti mikro- vagy makrofolyamat jellemzésére.

Ismérvék

10.1. A statisztikai szervezetek olyan adatokat gyűjtenek és publikálnak, amelyek fontosak a felhasználóknak a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatok megértése és nyomon követése szempontjából.

A statisztikai szervezetek megvizsgálják, hogy vannak-e olyan jelenségek, amelyek a felhasználók számára fontosak, de nem állnak róluk rendelkezésre megfelelő adatok. Emellett vizsgálják, hogy a közzétett statisztikai információk relevanciája továbbra is fennáll-e.

10.2. Minden statisztikai adatfelvételnek létezik a nyilvánosság számára elérhető vagy más módon hasznosuló eredménye.

A hivatalos statisztika keretében előállított eredmények nyilvánosság részére történő hozzáférhetővé tétele valamilyen formában mindenképpen megtörténik, a célszerű legnagyobb részletezettséggel, ami nem akadályozza a megértést, és összhangban van az adatvédelmi szabályokkal, illetve a felhasználók igényeivel.

A statisztikai szervezetek által gyűjtött és közzétett hivatalos statisztikák a lehető legpontosabban és legmegbízhatóbban írják le a valóságot, ennek korlátairól tájékoztatják a felhasználókat.

Ismérvék

11.1. A statisztikai szervezetek meghatározzák a statisztikai termékek pontossági kritériumait.

A statisztikai szervezetek dokumentáltan előre meghatározzák a pontosságra és megbízhatóságra vonatkozó, elérendő kritériumokat; ezek a felhasználók számára hozzáférhetőek.

11.2. A statisztikai szervezetek tájékoztatják a felhasználókat az eredmények pontosságáról.

A statisztikai szervezetek a statisztikai adatelőállítási folyamat eredményeként létrejött statisztikai termék pontosságának rendelkezésre álló ismérveit a felhasználók részére elérhetővé teszik.

A hivatalos statisztikákat a lehető leggyorsabban és a meghirdetett időpontban teszik közzé.

Ismérvék

12.1. Az adatok közlési időpontja a lehető legközelebb van a vonatkozási időponthoz vagy időszakhoz.

A statisztikai szervezetek a statisztikai adatelőállítási folyamatot úgy tervezik meg, hogy a vonatkozási időszak, a statisztikai adatfelvételek és a közlés időpontjai között eltelt idő a lehető legrövidebb legyen, figyelembe véve az irányadó módszertani és minőségi elvárásokat.

12.2. A hivatalos statisztikai adatokat tájékoztatási program szerint kitűzött időpontokban teszik közzé, amely naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető.

A statisztikai szervezetek rendelkeznek tájékoztatási programmal, amelyből a felhasználók tájékozódhatnak a hivatalos statisztikai információk nyilvánosságra hozatalának tervezett időpontjáról.

A hivatalos statisztikák önmagukban és időben konzisztensek, valamint területi egységek között összehasonlíthatóak, ide értve a nemzetközi összehasonlíthatóságot is. Lehetőség van a különböző forrásokból származó megfelelő adatok összekapcsolására és együttes felhasználására.

Ismérvek

13.1. Érvényesül a statisztikai adatfelvételek belső és más szakstatisztikákkal való konzisztenciája.

Az előzetes és végleges, évközi és éves, területi és országos adatok egymással konzisztensek. Az ilyen jellegű konzisztencia adott szakstatisztika mutatói, illetve a kapcsolódó szakstatisztikák között is megvalósul.

13.2. A hivatalos statisztikai információk országon belüli területi összehasonlításának a lehetősége biztosított.

Amennyiben az adatvédelmi szabályok, a statisztikai adatfelvétel sajátosságai, az előállított adatok minősége lehetővé teszik, elérhetőek területi adatok a felhasználói igényeknek megfelelő bontásban.

13.3. A statisztikai adatelőállítási folyamatban alkalmazott módszertanok, valamint az adatok közlési módja összevethetők a nemzetközi szervezetek közlési gyakorlatával.

A hazai statisztikai módszertanok és osztályozási, csoportképzési szempontok megfelelnek a nemzetközi szervezetek gyakorlatának. A hazai adatok nemzetközi összehasonlításra is alkalmasak, amennyiben az összehasonlítás értelmezhető.

13.4. Érvényesül az adatok időbeli konzisztenciája.

A statisztikai szervezetek törekednek minél hosszabb időszakra visszatekintő összehasonlítható idősorok elérhetővé tételére.

13.5. Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket egyértelműen jelzik.

Az időbeli, a területi és a nemzetközi összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket a statisztikai szervezetek a felhasználók számára egyértelműen jelzik.

A hivatalos statisztikákat közérthető módon teszik közzé, olyan formában és csatornákon, amelyek a lehető legtöbb felhasználó számára a lehető legnagyobb fokú hasznosulást biztosítják. A hivatalos statisztikai adatok jobb érthetőségét metaadatokkal és elemzésekkel támogatják.

Ismérvék

14.1. A statisztikai szervezetek rendelkeznek a közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Létezik és nyilvánosan elérhető a statisztikai szervezeteknek a hivatalos statisztikai információk közzétételi rendjének gyakorlati szabályait, elsősorban azok időbeli ütemezését, esetleges arculati elemeit, megjelenésük helyét és formáját leíró dokumentuma.

14.2. A statisztikai adatfelvételtől származó információkat a felhasználói igényekre tervezett csatornákon keresztül aggregált, illetve mikroadat formájában is hozzáférhetővé teszik.

A statisztikai szervezetek a különböző felhasználói csoportok igényeit szem előtt tartva alakítanak ki megfelelő adathozzáférési csatornákat, a csatornákhöz való hozzáférés szabályait pedig megismerhető, átlátható módon szabályozzák. Az aggregált adatközlés mellett a statisztikai szervezetek törekednek arra, hogy tudományos célból mikroadat szintű hozzáférést is nyújtsanak a felhasználók számára, megfelelő adatvédelmi garanciák betartása mellett.

14.3. A statisztikai termékek közzététele mellett azok értelmezését segítő, leíró metaadatok is nyilvánosak, és a felhasználók számára érthetőek.

A statisztikai termékek közzétételekor a statisztikai szervezetek az adatok értelmezését segítő leíró metaadatokat is előállítanak és közzétesznek. A metaadatok egységesen strukturáltak és rendszeresen aktualizáltak.

14.4. A statisztikai termékekhez történő hozzáférés elsődleges formája az elektronikus közzététel.

A statisztikai szervezetek rendelkeznek a honlapjukon a hivatalos statisztikai információk elektronikus közzétételére kialakított felülettel, és ezen tesznek közzé hivatalos statisztikai termékeket, átlátható struktúrában. A tartalom az adatok rendelkezésre állásának függvényében frissítésre kerül, és a honlap is biztosítja az esélyegyenlőség minél magasabb szintjét. Az archív és a nem archív tartalmak egyértelműen elkülönülnek. A tájékoztatási termékek közzététele során töreksznek a korszerű információs és kommunikációs technológiák alkalmazására.

14.5. A legfontosabb hivatalos statisztikai információk idegen nyelven is elérhetőek.

A statisztikai szervezetek működésére, a szakstatisztikákra, az adathozzáférésre és közzétételre vonatkozó naprakész információk, illetve a legfrissebb, leginkább releváns hivatalos statisztikai információk elérhetőek idegen nyelven, elsősorban angolul.